

Utrecht, 31 maart 2020

Geachte leden van de Tweede Kamer,

De crisis veroorzaakt door de uitbraak van Covid-19 coronavirus trekt een enorme wissel op onze samenleving. Ook het circus is tot stilstand gebracht. Onze acrobaten, jongleurs en clowns kunnen hun vak niet meer uitoefenen. De rondreizende circussen zijn gestopt met hun tournee, circusgezelschappen zitten thuis omdat theaters zijn gesloten en evenementen zijn afgelast. Er kan niet meer getraind worden omdat circusscholen en oefenruimtes hun deuren hebben gesloten.

Het circus heeft de afgelopen jaren gewerkt aan een hernieuwde opmars. In die jaren is er een trouw en breed publiek opgebouwd. De sector heeft zich vernieuwd en is geprofessionaliseerd. Al die inzet en investeringen dreigen nu teniet te worden gedaan. Dat mag en kan niet verloren gaan. De gevolgen zijn niet te overzien als er geen extra steun komt. Steun om de huidige nood te ledigen en steun voor de langere termijn om het circus op niveau te houden. Een kaalslag dreigt.

Grote financiële gevolgen

Uit een eerste rondgang van Circuspunt blijkt dat er alleen al voor de eerste maand het circus 1,2 miljoen aan gederfde inkomsten misloopt en er 5,5 ton schade wordt opgelopen. Ook zijn er bij ons diverse schrijnende verhalen van circusartiesten, circusondernemingen en festivals in nood binnengekomen.

Een van grote Nederlandse circusfestivals heeft noodgedwongen moeten besluiten het festival in de meivakantie af te gelasten. Artiesten lopen zo hun podium mis om zich aan het publiek en aan nieuwe festivals en producenten te tonen. De organisatie loopt inkomsten mis, reeds aangegane verplichtingen kunnen niet worden opgeheven en veel zzp'ers kunnen niet aan de slag.

Een rondtrekkend circus ziet zijn hele seizoen in de mist opgaan. Hij kan geen nieuwe tournee plannen omdat gemeenten geen inzicht kunnen geven wanneer en onder welke voorwaarden vergunningen worden verstrekt. Dit heeft consequenties voor de continuïteit van het bedrijf, terwijl vaste lasten zoals opslag van materialen doorloopt.

Veel artiesten in het circusvak zijn zzp'er. Van die groep geeft 70% aan dat zij verwachten in grote liquiditeitsproblemen te komen als de situatie lang gaat voortduren.

Steun nodig voor lange termijn

Het circus vraagt voor een breed steunpakket om het komende seizoen ongeschonden door te komen. De circusondernemingen, de meesten volledig afhankelijk van publieksinkomsten, hebben behoefte aan goede financiële ondersteuning en regelingen om de continuïteit van hun bedrijf te kunnen garanderen. Gezelschappen en artiesten hebben nood aan diezelfde financiële ondersteuning om hun vaste lasten te betalen. Onze acrobaten, jongleurs en clowns hebben (nu en straks) tijd nodig om weer in goede conditie te komen om veilig hun vak uit te kunnen voeren. Het zijn net topsporters, die nu ook noodgedwongen aan huis gekluisterd zitten.

Het steunpakket is noodzakelijk omdat er grote onzekerheid is wanneer er weer publieksinkomsten op gang zullen komen en onder welke voorwaarden. Het zou zo maar kunnen dat 'social distance vraagstukken' langer duren en aanpassingen en investeringen in tenten en theaters vergen.

Tournees kunnen soms niet opnieuw ingepland worden i.v.m. de programmering van theaters en omdat artiesten andere verplichtingen hebben. Het is onduidelijk hoe het festivalseizoen er uit gaat zien en hoe het vergunning traject gaat lopen. Nu al kunnen wintercircussen niet starten met hun voorbereidingen voor het najaar.

Door deze crisis dreigt een heel seizoen in duigen te vallen en dat kan deze sector niet alleen aan. Een steunpakket voor het hele seizoen is daarvoor essentieel.

Knelpunten op korte termijn nog niet opgelost

Dat de hele circus sector aanspraak kan maken op de generieke maatregelen zoals Minister van Engelshoven op 27 maart heeft aangekondigd biedt weliswaar perspectief, maar voor het circus blijven in het pakket een aantal grote knelpunten bestaan die vragen om aangepast te worden. Onze ondernemers willen wel door blijven betalen, maar gezien de financiële is dat niet altijd mogelijk.

Het belangrijkste knelpunt is de voorwaarde in de Tegemoetkoming Ondernemers Getroffen Sectoren (TOGS) die bedrijven uitsluit die hun fysieke vestiging hebben op hun woonadres. Veel reizende circussen, jeugdcircussen en kleine circussen gezelschappen zijn gevestigd op het woonadres van een van de bestuurders aangezien ze geen vaste vestigingsplaats (want nomadisch beroep) hebben. Wel hebben deze ondernemingen vaste lasten, denk daarbij aan de huur van opslag voor materialen, zaalhuur, voertuigen die stil staan of winterstalling.

Verder zijn er voor de ZZP'ers nog veel zaken niet geregeld. Onze sector kent vele freelancers die (tot voor kort) vaak werden verloned via een artiestenregeling. Daarmee hebben ze bijgedragen aan het systeem van sociale zekerheid, maar vallen nu buiten de boot omdat ze niet voldoen aan de wekeneis die wordt gesteld in de TOZO. Ondernemers kunnen voor de zzpers geen vergoeding werktijdverkorting aanvragen, terwijl dat voor een grote groep wel wenselijk is.

Steun aan elkaar

Wij realiseren ons dat u als kamerlid voor een aantal grote en ingrijpende vraagstukken staat op het gebied van allereerst de gezondheid van eenieder. Ook op gebied van de sociaal-economische vraagstukken zal er een nieuwe werkelijkheid gaan ontstaan.

Als Circuspunt zijn we ons bewust dat we met elkaar de schouders er onder moeten zetten en dat betekent onder dat de oproep van de minister voor het delen van best practices, het opkomen van de rechten voor ZZP'ers en het hanteren van de fair practice code actief in ons veld uitdragen.

We hopen op uw steun voor als, in de dubbele betekenis, het circus weer gaat beginnen.

Met vriendelijke groet

Het bestuur van Circuspunt

Patrick Cramers, voorzitter
Arlette Hanson
Marc Eysink Smeets
Rosa Boon
Maurice den Brieder
Jur van der Lec
Maurice Veldkamp
Dirk Evers

Patrick.cramers@circuspunt.nl
www.circuspunt.nl